

Asia: VN/26445/2023

Lausuntopyyntö Kuluttajaluotto- ja rahoituspalvelujen etämyyntityöryhmän mietinnöstä

1 Yleiset huomiot

Yleiset huomiot

Ehdotetut muutokset perustuvat EU-säätelyyn. Esitetyillä muutoksilla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kuluttajaluottosopimuksista ja kulutusluottodirektiivin kumoamisesta (kuluttajaluottodirektiivi) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kuluttajaoikeusdirektiivin muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin kumoamisesta (kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi).

Lisäksi OM:n työryhmä esittää ehdotusta luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönnistä aiheutuvista sopimusoikeudellisista seuraamuksista sekä muista tarvittavista sopimusoikeudellisia seuraamuksista luotonantajan tai -välittäjän laiminlyödessä laissa asetettuja velvollisuuksiaan.

Uuden esitetyn säätelyn velvollisuudet osuvat eri tavoin eri kokoiisiin yrityksiin ja elinkeinonharjoittajiin. Esim. kuluttajaluottodirektiivin rekisteröintivelvollisuuden laajentumisen myötä rekisteröintivelvollisuus tulee koskemaan myös sivutoimisia luotonantajia ja luotonvälittäjiä. Rekisteröintivelvollisuuden ulkopuolella voivat olla ainoastaan sellaiset elinkeinonharjoittajat, jotka ovat mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY tarkoitettuja mikroyrityksiä tai pieniä tai keskisuuria yrityksiä, ja jotka päätoimensa ohella välittävät kuluttajaluottoja taikka jotka päätoimensa ohella myöntävät maksunlykkäyksiä vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi, jos tällaisista maksunlykkäyksistä ei peritä korkoa tai muita maksuja, lukuun ottamatta korkolain (633/1982) tai saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) nojalla kuluttajan maksettavaksi tulevaa korkoa tai kuluja.

Kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan laajentuminen ja korottomien ja kuluttomien luottojen soveltamisalaan tuleminen aiheuttaa hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajille. Korottomien ja

kuluttomien luottojen osalta ehdotetaan kuitenkin helpotuksia tiedonantovelvollisuuden täyttämiseen, mitä EK pitää perusteltuna. On kuitenkin mahdollista, että sääntelyn piirin joutuminen vaikuttaa jossakin määrin elinkeinonharjoittajien käyttämien maksu- ja luottotapojen valikoimaan, mikä voi puolestaan joissakin tapauksissa heikentää kuluttajien rahoitusmahdollisuuksia. Tätä olisi pidettävä valitettavana vaikutuksena.

EK pitää valitettavana, että velvollisuus tarjota aina paperista asiakirjaa tietojen toimittamistapana voi johtaa luottokustannusten kasvuun, sillä paperisten asiakirjojen tulostaminen ja postittaminen on kalliimpaa kuin tietojen toimittaminen sähköisesti. Luotonantajille voi syntyä lisäkustannuksia myös järjestelmäkehityksestä, jota paperiasiakirjojen sisällyttäminen digitaalisiin luotonhakumenettelyihin edellyttää. Esitystä tulisi tarkastella uudelleen tämän velvollisuuden osalta.

Sääntelykokonaisuudessa on eräitä eritasoisia jäsenvaltio-optioita tai muuta kansallisille lainsäätäjille jätettyä liikkumatilaa. EK kommentoi niistä eräitä.

- Direktiivin 37 artiklan 3 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus olla soveltamatta mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimuksia tavaroiden toimittajiin tai palvelujen suorittajiin, jotka katsotaan suosituksessa 2003/361/EY määritellyiksi mikroyrityksiksi sekä pieniksi ja keskisuuriksi yrityksiksi, jotka toimivat sivutoimisin luotonvälittäjinä tai sivutoimisin luotonantajina, jotka myöntävät luottoa maksun lykkäyksen muodossa tarjoamiensa tavaroiden ja palvelujen ostamiseksi, jos luotto myönnetään ilman korkoa ja siten, että kuluttajalta peritään vain rajoitettuja maksuja kansallisen lainsäädännön mukaisesti määrättyjen maksuviivästysten vuoksi. Mainittua liikkumavaraa ehdotetaan hyödynnettävän siten, että rekisteröitymisvelvollisuuden ulkopuolella olisivat säännöksessä tarkoitetut mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset ensinnäkin silloin, kun ne toimivat sivutoimisin luotonvälittäjinä ja toiseksi silloin, kun ne toimivat sivutoimisin luotonantajina myöntäen korottomia ja kuluttomia maksunlykkäyksiä myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Liikkumavaran käyttöä tältä osin pidetään perusteltuna sivutoimisten luotonvälittäjien ja maksunlykkäyksiä myöntävien luotonantajien hallinnollisen taakan keventämiseksi. EK pitää tätä perusteltuna ratkaisuna.

- Direktiivin 41 artiklan 9 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa kansallista lainsäädäntöä antaakseen kansallisille toimivaltaisille viranomaisille valtuudet toteuttaa tuotteita koskevia interventiotomia luottotuotteiden poistamiseksi markkinoilta perustelluissa tapauksissa. Ei ole ilmennyt erityistä tarvetta säätää tällaisista valtuuksista erikseen, joten kohdan nojalla ei ehdoteta uutta sääntelyä. Myöskään EK:n tiedossa ei ole tätä esitystä vastaan puhuvia seikkoja. Pidämme ehdotusta perusteltuna.

- Kuluttajaluottodirektiivin 44 artiklan 1 kohta vastaa soveltuvin osin kulutusluottodirektiivin 23 artiklan seuraamuksia koskevaa säännöstä. Unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntö tulisi huomioida kansallisessa laissa tältä osin. Esityksessä ehdotetaankin säädettävän sopimusoikeudellisista seuraamuksista luotonantajan rikkoessa luotto-kelpoisuuden arviointia

koskevaa velvoitettaan. Ehdotuksen mukaan, jos luotonantaja rikkoo laissa säädettyä luottokelpoisuuden arviointivelvoitettaan, kuluttajalla ei olisi velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä luottokustannuksia. Työryhmä on arvioinut, ettei muiden kuluttajansuojalain 7 luvun velvoitteiden laiminlyönnin osalta ole tarpeen säätää uusista sopimusoikeudellisista seuraamuksista. EK yhtyy arvioon.

o Sen sijaan EK pitää kohtuuttomana seuraamuksena kategorista rankaisua, jonka mukaan luotonantaja menettäisi oikeuden periä korkoa ja luottokustannuksia, vaikka arviointivelvoitteen rikkominen olisi hyvän vähäistä. EK esittää esityksen uudelleenvalmistelua tältä osin. Sellaisenaan ehdotus voisi johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin luotonantajan näkökulmasta, vaikka tämä olisi pyrkinyt kaikin tavoin huolellisesti tulkitsemaan sääntelyä parhaan kykynsä mukaisesti.

o Viittaamme tältä osin myös Kaupan liiton ja Finanssiala ry:n lausuntoihin ja yhdyimme niissä esitettyyn.

Luotokustannukset ja korko: EK katsoo, että tätä koskevan säännöksen ja sen perusteluiden nojalla ei ole riittävän selvää, missä tilanteessa kustannus lisäpalvelusta, josta sopiminen ei ole edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin, luetaan luottokustannukseksi. Tätäkin tulisi arvioida vielä jatkovalmistelussa.

Yhteenvetoa

EK kiinnittää huomiota yleisessä tasolla ehdotetun sääntelykokonaisuuden sekavuuteen ja normien monitasaisuuteen ja yhä lisääntyvään kasuistisuuteen. Nyt esitettäviä sääntelymuutoksia on luotu EU:ssa koronapandemian aikaisissa olosuhteissa ja kokonaisuuden perustelut tuntuvat tätä kirjoitettaessa ainakin osin vanhentuneilta tai keinotekoisilta.

EK pitää valitettavana, että todennäköisesti uuden sääntelyn kuluttajansuojaa aidosti lisäävät vaikutukset tai markkinoiden toimivuuden tehostuminen jää todennäköisesti arvioiden hyvin vaatimattomaksi käytännössä. Sen sijaan luotonmyöntäjille ja elinkeinonharjoittajille sinänsä vähäisetkin teknisluontoiset muutokset saattavat aiheuttaa kokonaisuutena merkittäviäkin kuluja.

Jatkossa tulisi pyrkiä arvioimaan EU:n kuluttajansuojasääntelyn toimivuutta enemmän kokonaisuutena ja yhtenäisempiin periaatteisiin pohjautuen. Yleinen, periaatepohjainen sääntely olisi tehokkaampaa sisämarkkinoiden toiminnan kannalta kuin hyvin kasuistinen sääntely.

2 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

2.1 Yleiset huomiot

-

2.2 Soveltamisalan laajennus

-

2.3 Luottokelpoisuuden arviointi ja sopimusoikeudelliset seuraamukset

-

2.4 Rekisteröintivelvollisuuden laajennus

-

2.5 Muut huomiot

-

3 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

-

4 Vaikutusten arviointi

4.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

-

4.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

-

5 Muut huomiot

Muut huomiot

-

Suominen Santeri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Yrityslainsäädäntö